

KÖNYVISMERET HÁZIDOLGOZAT

Két könyv könyvészeti szempontú elemzése, összehasonlítása

Készítette: Czene-Polgár Viktória

Konzulens: Buda Attila

PPKE Kiadói szerkesztő I. évfolyam

Budapest, 2007. július 3.

Habsburg lexikon. Szerkesztette: Brigitte Hamann; /a magyar kiadást szerk. Szmodits Anikó/ Új Galéria Kiadó, 1990.

A könyv borítója

A kötet kemény kötésben jelent meg, védőborítóval, amelyen a könyv címét tüntették fel, a szerző megjelölése nélkül. A kötet szerkesztőjének neve, valamint a kiadó logója a védőborító gerincén található. A védőborító első oldalán I. Rudolf portéja látható. A kép adatai a copyright oldalon olvashatóak. A védőborító színe a világoskék több árnyalatát kombinálja, míg a kötéstábla sötétkék. Ez utóbbi gerincén föl van tüntetve a mű címe, a szerkesztő neve és a kiadó logója.

Az első fülszöveg a Habsburg-család történetét beszéli el pár mondatban, kiemelve történelmet meghatározó jelentőségüket, míg a hátsó fülszöveg a szerkesztőről közöl képet, valamint a munkásságáról ejt néhány szót. Itt tüntetik fel a kötet árát is, amely a maga 799 forintos összegével mutatja, hogy nem mai kiadásról van szó.

A könyvtestet és a kötéstáblát összekötő előzéklapokon a Habsburg Birodalom részeinek, tartományainak címere látható. Minthogy a könyvben nincs feltüntetve, hogy melyik címer pontosan melyik területi egységet jelképezi, mindennek felderítése az olvasóra vár, tovább ösztönözve őt a témában való alaposabb elmélyülésre.

A könyv főszövegét megelőző járulékos részek

Az összesen 415 oldalas kötet címnegyede teljesnek tekinthető. A szennycímdoldalon a kötet címe szerepel, az oldal felső harmadában, középre zárva. A cím kapitálissal van szedve. A belső címdoldalon legfelül a cím, alatta középen a kötet szerkesztőjének neve, alul a kiadó neve, valamint a megjelenés éve szerepel.

A copyrightoldalon tüntették fel az eredeti címet, az eredeti kiadás évét és helyét, a szerkesztő nevét. Alatta olvasható a magyar kiadás szerkesztőjének és lektorának, továbbá a borító tervezésjének neve. Végül a fordítók neve sorakozik, betűrendben.

Az 5-6. oldalon egy rövid, egy oldal 14 soros szerkesztői bevezető olvasható, amelynek célja, hogy bemutatva a kötet jellemzőit – többek között azt, hogy a könyvben szereplő uralkodók felsorolása betűrendben, ill. azonos nevek estén kronologikus sorrendben történik –, segítse az olvasót a könnyebb eligazodásban. A szerkesztő kiemeli, hogy a lexikon nem foglalkozik sem a gyermekkorban elhalt, sem pedig a „törvénytelen” Habsburgokkal, bármilyen jelentős személyiségek voltak is /pl.: Don Juan d’Austria/

A főszöveg

A kötet egységes oldalszámozást alkalmaz, arab számokkal, az 5. oldaltól kezdve. A paginát a tükör alá, a páros oldalakon balra, a páratlan oldalakon pedig jobbra zárva helyezték el, a szövegbetűvel azonos típusú és nagyságú betűmérettel.

A kötet sem élőfejeket sem élőlábakat nem alkalmaz. A főszöveget a szövegtükrön belül két hasábra szedték.

A 7-9. oldal, amely „A Habsburgok – I. Rudolf király előtt” címet viseli, rövid áttekintést nyújt a család történetéről a X. századtól 1273-ig.

A következő fejezet *A Habsburg-uralkodóház* a 11-24. oldalig tart, és az 1273-1982-ig lezajlott eseményeket veszi sorra.

A tulajdonképpeni lexikon a 25. oldalon kezdődik és a 397. oldalig tart, 400 szócikket sorakoztat fel. Az ezt követő várható oldalra a család spanyol ágának leszármazási tábláját illesztették be. A felsorolás ábécé rendben, bekezdéssel elválasztva történik. A személyek verzállal szedett, fettet neve után az életrajzi adatok szerepelnek. Kiemelések nincsenek. A szócikk végén az adott cikk szerzőjének monogramja szerepel /ezek feloldása a 399. oldalon, *A lexikon munkatársai* cím alatt található/

Illusztrációk

A kötet nagyon gazdagon illusztrált, szinte minden oldalon található 1-1 kép; festmények, ill. fotók. Az illusztrációk alatt kurzívval szedve, a főszöveggel azonos betűnagyságban olvasható a kép címe.

Egy-egy személyhez kapcsolva olykor leszármazási táblát is beillesztett a szerkesztő.

A főszöveget követő járulékos részek

A 399. oldalon a lexikon munkatársainak ábécé rendbe szedett neve, titulusa, ill. monogramja olvasható. Pl: Dr, Heinrich Appelt egyetemi tanár, Bécs A.

A 401-409. oldalon válogatott bibliográfia található. Ezen belül:

- Általános tájékoztató bibliográfia a Habsburgokról
- Bibliográfia az egyes személyekről

A 410-415. oldalon családfák találhatóak I. Rudolftól I. Károlyig /aki – bár a könyvben nincs feltüntetve – magyar uralkodóként IV. Károly néven regnált. Ez az apró hiányosság mutatja, hogy a könyv adaptáció, amelynek során a fordító, ill a szerkesztő nem tartotta lényegesnek, hogy a család magyar vonatkozású adatait külön feltüntesse./

A kolofon a kiadói és nyomdai impresszumot /felelős szerkesztő, szaklektor, műszaki szerkesztő/, ill. az ISBN-számot tartalmazza.

A könyv borítója

A kötet kemény kötésben jelent meg, védőborító nélkül. A kötéstábla alapszíne kék. A meglehetősen ízléstelenre tervezett borító első tábláján csillagos keretben az USA kisalakú térképének feltüntetése alatt olvasható a szerző neve kurzívval szedve, alatta az USA lobogója, majd a könyv címe verzállal szedve. Legalul pedig két ellipszis formában George Washington és William /Bill/ Clinton portréja látható.

A gerincen fehér betűkkel a szerző neve, a mű címe és a kiadó logója van feltüntetve.

A háttáblán arany keretben, az elnökök portréja szerepel Clintonnig, körülölelve a borító közepén elhelyezkedő tartalomleírást.

A borító belső oldalán – éles fantáziára utalva – az USA címere látható, sötétszürkében.

A könyv főszövegét megelőző járulékos részek

Az összesen 367 oldalas kötet címnegyede teljesnek tekinthető. A szennycímdoldalon a szerző neve szerepel, középre zárva, kurzívval. Alatta a mű címe verzállal szedve, az előbbinél nagyobb betűtípussal. A várható oldalt követő belső címdoldalon legfelül az író neve, alatta a könyv címe, a szavak közé ékelve – immár megszokott motívumként – az USA címere látható.

A copyrightoldalon tüntették fel a borító tipográfusának nevét, valamint a lap alján két copyrightjelet; *Hahner Péter és Maecenas 1998*.

A 6. oldalon ajánlás olvasható.

A 7-8. oldalon a tartalomjegyzék szerepel, a római számmal jelzett fejezetcímeket kurzívval szedték.

A 9-12. oldal az *Előszót* tartalmazza, egy hasábra tördelve, bekezdésekkel tagolva. Leírja, hogy milyen célközönségnek és milyen céllal készült a könyv, amely nem önálló kutatás. A szerző a mű szerkesztési elvéről, a kiemeléséről és kiegészítésekről is szól. Végül köszönetnyilvánítás olvasható.

A főszöveg

A kötet egységes oldalszámozást alkalmaz, arab számokkal, a 8. oldaltól kezdve. A paginát a tükör alá, a páros oldalakon balra, a páratlan oldalakon pedig jobbra zárva helyezték el, a szövegbetűvel azonos típusú és nagyságú betűmérettel.

A kötet élőfejeket alkalmaz, amelynek léniájába az aktuális oldalon tárgyalt elnök ovális keretbe zárt képét illesztették. A főszöveget a szövegtükrön belül egy hasábra szedték.

A 13-28. oldal a bevezetés, *Az elnöki hatalom az Amerikai Egyesült Államokban* címmel, kiskapitális, kurzívval szedve, középre zárva. Ez a rész az elnöki hatalom kialakulásáról szól, a függetlenségi háborútól kezdve napjainkig. Ismerteti az elnökök jogait, feladatait, vázolja a törvényhozás és kormányalakítás folyamatát.

A bevezetőt követően, minden fejezet elején 3-4 oldalas jellemzés olvasható az adott korról és a tárgyalt elnökökről. A fejezetek címe középre zárt, a római számmal jelölt fejezetszám alatt a cím, alatta pedig a tárgyalt korszak nyitó és záró évszáma látható.

A fejezetek szócikkekre tagolódnak, mindig a páros oldalon kezdődnek. Egy szócikk egy elnököt mutat be. A név mellett feltüntetik a hivatalba lépés kezdetének és végének évszámát. Ez

alatt portré látható az adott elnökről /festmény vagy fotó/, a borítóról már ismert csillagos keretben, ovális formában. A szócikkek elején a szerző vázlatos formában ismerteti a tárgyalt személy főbb életrajzi adatait a születési helytől és időtől a halálozás idejéig és helyéig. Ezt követően egy hasábba szedett, bekezdésekkel tagolt részletes leírás ad pontosabb, árnyaltabb képet az adott elnökről, ismertetve életútját, a személyéhez kapcsolódó fontosabb eseményeket, döntéseket.

A főszöveget követő járulékos részek

A szócikkek a 325. oldalon érnek véget. A 326., vákát oldalt követően a 327–342. oldalon mellékletként *Az USA alkotmánya és kiegészítése* olvasható, angol nyelven. A 343–358. oldalon az Alkotmány és kiegészítésének magyar fordítása található, cikkelyekre, azon belül paragrafusokra tagolva.

A 359–367 oldalakon *Ajánló bibliográfia* szerepel. Ezen belül először angol, majd magyar nyelven.

A kolofon a kiadói és nyomdai impresszumot /felelős szerkesztő, szaklektor, műszaki szerkesztő/, ill. az ISBN-számot tartalmazza.

Összefoglalás

A két kötet által két külön világ tárul az olvasó elé. Abszolutizmus, felvilágosodás, demokrácia fogalmaival, jellemzőivel és szereplőivel ismerkedhetünk. Mindkét kötet erénye, hogy a főszövegen kívül járulékos részeket is tartalmaznak /mellékletek, bibliográfia, képek jegyzéke, stb. .../, amelyek elengedhetetlenek egy-egy lexikonban, segítik a témában való további elmélyülést.

A kötetek belső szerkezete logikus és áttekinthető, szövegezésük olvasmányos. A választott témát több szempontból, mégis rendezetten járják körül. Mind a szerkesztés, mind az írói stílus arra utal, hogy a könyvek a széles közönség, s nem pusztán a „szakma” számára készültek. Formátumuk alapján könnyen kézbe vehetőek, jól forgathatóak.

Formai szempontból a Habsburg lexikon mind tervezettségét, mind képi anyagát tekintve igényesebb, szebb kiállítású. A Hahner-féle könyv borítója érzésem szerint melléfogás, „szájbarágós”, túlzottan direkt stílusa kissé alábecsüli az olvasói tájékozottságot és műveltséget.